

Száz év szétszakítottság

Száz év szétszakítottság..., de inkább a kényszerű elzárttság egymástól, a hosszan tartó – külső erő(k) általi – elkülönítés ez az időszak.

És ami nem következett (volna) az 1920. június 4-én a Cotelles-csarnokban aláírtakból: a magyarok, egyének és közösségeink jogfosztása, otthonaikból elűldözése, fizikai bántalmazása, az erőszaktelek és (tömeg)gyilkosságok – „csak, mert magyar!” –, szellemi örökségünk eltulajdonítása, a többségi hatalom általi hazug átkeresztelő eltolvajlása, vagy programszerű megsemmisítése állami szinten, akár onnan kimondatlanul támogatva.

Persze a Magyar Királyság sem volt az Isten országa, mert amit ember alkot, hibák kísérik, de nem igazságtalanságokra, bűnökre alapozottan létezett majd' évezredig. Államisága jogot adott, s nem jogfosztásra épült, határain belül nemzedékről nemzedékre sokasodhattak-gyapardhattak a családok, a népek nemzetekké fejlődhettek. Mi – az új határok meghúzása után – az ellenünk-tettek emlékeztetnek.

Nekünk nem kell föld felé fordított tekintettel a szülőföld rögeit szégyenkezve rugdosnunk, amikor kimondjuk: többet kell másoknak elfelejtenünk, mint amiért köszönetet mondhatunk.

Megtörtént, hogy a maradékerszág is cserbenhagyta el-, küldözte polgárait, elfeledkezett az elszakítottakról.

Mégis megmaradtunk a Kárpát-hazában, s többfelé a nagyvilágban, még mindig közelebb a tizenöt-, mint a tízmillióhoz.

Nem csak beszéljük, értjük is egymás – lelki, beszélt vagy irodalmi – nyelvét, amely az egymástól elzárás kényszerében, a politikai szétszakítatásban nem „fejlődött szét”. A helyi színek, a tájegységi és országrészi sajátosságok a nemzeti megújulás anyanyelvi lehetőségei is.

Az egyéni, családi, közösségi és nemzeti létezését egyaránt ellehetetleníteni akaró békediktátum és a párhuzamosan létezett – néhol, sajnos még ma is létező – magyarellenesség mégsem az önfeladás felé terelt minket, a nemzeti gyászból, a veszteségekből is szellemi tőkét kovácsoltunk.

Akadémiánk a nemzeti egységről egyértelmű állásfoglalást hozott: megalakulásától egyező jogok illetik meg a magyarországi és a határon túl élő tagokat.

A Magyar Művészeti Akadémia főtítkáráként fontosnak tartom az Irodalmi Tagozatunkból érkező kezdeményezést, a Mezey Katalin akadémikus asszony szerkesztésében megjelenő kötetet, mert megmutatja, hogy a házunk, földünk elvehető, hazánk földarabolható, ellenben az anyanyelvünk és nemzeti kultúránk adta közös otthont csak mi hagyhatjuk el. De nem tettük, s nem fogjuk tenni.

A magyar nyelvben élőként az a legfontosabb számomra, hogy a szerzők mindegyike kortársunk, és bár az elmúlt évben többüket elvesztettük, a Tőzsér Árpádtól Iancu Lauráig terjedő – széles értelemben vett – balsors-örökös utódnemzedékként a szüleik, nagyszüleik, dédszüleink életének megtöretéséről *kapottként*, a külső kényszer okozta fájdalom és a megújulni-teremteni akarás hétköznapijainak kettősségéről azonban már *sajátjukként* vallanak.

A kötet szerzői életükkel, életművükkel hitet tettek magyarságukról, olvashatóak itt fél évszázada megjelent írások ugyanúgy, mint a centenárium évében írottak.

E kötetben a líra, a próza irodalmi világán túl az irodalomtörténet művészetelméleti szövegei is helyet kaptak a következő majd félezer oldalon, így mindenki megtalálhatja benne a hozzá legközelebb álló írást.

Kötetünk bizonyítéka annak, hogy nem felejtettük, hiszen nem feledhetjük a közös nemzeti múltunk száz évnél régebbi értékeit, amiként az elmúlt évszázad kulturális, valamint politikai és

társadalmi eseményeit sem, amelyeket bár külön-külön éltünk meg, mégis átérezzük-ismerjük a magyar-egészet. Ez a mi jelenünk, amire építhetjük majdnem-örökkévaló-jövőnket.

Kötelességünk volt és kötelességünk lesz a mindenkori „itt és most”-ban, azaz a majdnem-örökkévaló-jelen minden pillanatában megmutatni összetartozásunkat, ezzel erőt s példát adva nemzeti közösségünk egészének, egymásnak, minden magyarnak.

Kelt Budapesten, a 2021. esztendő Hamvazószerdáján